

Zitting 1979-1980

14 178

Instelling van het ambt van Nationale ombudsman en wijziging van een aantal wetten (Wet Nationale ombudsman)

Nr. 17

NADER GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat er behoefte bestaat aan een bijzondere voorziening tot onderzoek van de wijze waarop de centrale overheid zich in een bepaalde aangelegenheid jegens de burger heeft gedragen en dat het in verband hiermede wenselijk is over te gaan tot de instelling van het ambt van Nationale ombudsman en tot wijziging van een aantal wetten;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I. WET NATIONALE OMBUDSMAN

Begripsbepalingen

Artikel 1

1. Deze wet verstaat onder:
  - a. ombudsman: de Nationale ombudsman, bedoeld in artikel 2;
  - b. administratief orgaan: Onze Ministers en, voor zover betreft de uitoefening van hun bij wettelijk voorschrift opgedragen taken met betrekking tot de politie, Onze Commissarissen in de provincie en de burgemeesters, alsmede andere organen, voor zover met enig openbaar gezag binnen Nederland bekleed, aan te wijzen bij algemene maatregel van bestuur;
  - c. ambtenaar: een ambtenaar, een gewezen ambtenaar, een persoon met wie door een administratief orgaan een arbeidsovereenkomst is gesloten naar burgerlijk recht, ook na beëindiging van de arbeidsovereenkomst, en een dienstplichtig militair, ook na het einde van de dienstplicht.
  - d. rechterlijke instantie: personen of colleges, bij of krachtens de wet geheel of ten dele met rechtspraak belast en te dien aanzien van het openbaar bestuur onafhankelijk, voorzover het deze rechtspraak betreft.
2. Een gedraging van een ambtenaar, verricht in de uitoefening van zijn functie, wordt aangemerkt als een gedraging van het administratieve orgaan waarbij hij in dienst is.

3. Onder administratief orgaan worden niet verstaan:
  - a. de persoon die het Koninklijk gezag uitoefent;
  - b. de Kamers der Staten-Generaal;
  - c. de Raad van State;
  - d. de Algemene Rekenkamer;
  - e. de rechterlijke macht;
  - f. overige rechterlijke instanties;
  - g. organen op wier gedragingen de rechterlijke macht toeziet en wel voor zover het deze gedragingen betreft.

4. Onder *administratief orgaan* worden, onverminderd het bepaalde in het eerste lid, voorts niet verstaan: organen van provincies, gemeenten, waterschappen, openbare lichamen, ingesteld ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen, en openbare lichamen, ingesteld op grond van artikel 162 van de Grondwet.

5. Onder de in het derde lid, onder b tot en met g, genoemde organen worden mede verstaan de voorzitters, vice-voorzitters, leden en commissies uit hun midden.

HOOFDSTUK 1. DE NATIONALE OMBUDSMAN

Artikel 2

1. Er is een Nationale ombudsman, die door Ons wordt benoemd uit een door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken te zenden voordracht, bevattende de namen van drie personen.

2. Bij de voordracht slaat de Tweede Kamer zodanig acht op een aanbeveling, daartoe in gezamenlijk overleg opgemaakt door de vice-president van de Raad van State, de president van de Hoge Raad der Nederlanden en de president van de Algemene Rekenkamer en bevattende de namen van ten minste drie personen, als zij zal dienstig oordelen.

3. De benoeming geschiedt voor de duur van zes jaren.

4. Indien het ambt, bedoeld in het eerste lid, door een vrouw wordt bekleed, wordt zij aangeduid als Nationale ombudsvrouw.

Artikel 3

1. Wij ontslaan de ombudsman met ingang van de eerstvolgende maand na die waarin hij de vijfenzestigjarige leeftijd bereikt.

2. Wij ontslaan de ombudsman voorts:

- a. op zijn verzoek;
- b. wanneer hij uit hoofde van ziekten of gebreken blijvend ongeschikt is zijn functie te vervullen;
- c. bij de aanvaarding van een ambt of betrekking bij deze wet onverenigbaar verklaard met het ambt van ombudsman;
- d. bij het verlies van het Nederlanderschap;
- e. wanneer hij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf is veroordeeld, dan wel hem bij zulk een uitspraak een maatregel is opgelegd die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;
- f. wanneer hij ingevolge onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak onder curatele is gesteld, in staat van faillissement is verklaard, surséance van betaling heeft verkregen of wegens schulden is gegijzeld.

Artikel 4

Wij ontslaan de ombudsman indien de Tweede Kamer der Staten-Generaal Ons, met redenen omkleed, te kennen geeft dat hij door handelen of nalaten ernstig nadeel toebrengt aan het in hem te stellen vertrouwen.

Artikel 5

1. Wij stellen de ombudsman op non-activiteit ingeval:
  - a. hij zich in voorlopige hechtenis bevindt;
  - b. hij bij een nog niet onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf is veroordeeld, dan wel hem bij zulk een uitspraak een maatregel is opgelegd die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;
  - c. hij onder curatele is gesteld, in staat van faillissement is verklaard, surseance van betaling heeft verkregen of wegens schulden is gegijzeld ingevolge een nog niet onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak.
2. Wij kunnen de ombudsman op non-activiteit stellen, indien tegen hem een gerechtelijk vooronderzoek ter zake van misdrijf wordt ingesteld of indien er een ander ernstig vermoeden is voor het bestaan van feiten of omstandigheden die tot ontslag, anders dan op gronden vermeld in artikel 3, tweede lid onder b, zouden kunnen leiden.
3. In het geval, bedoeld in het tweede lid, eindigt de non-activiteit na drie maanden. Wij kunnen de maatregel echter telkens voor ten hoogste drie maanden verlengen.
4. Wij beëindigen de non-activiteit zodra de grond voor de maatregel is vervallen.
5. Wij kunnen bij de beslissing waarbij de ombudsman op non-activiteit wordt gesteld, bepalen dat tijdens de duur van de non-activiteit geen salaris of slechts een gedeelte van het salaris zal worden genoten, in het laatste geval onder aanwijzing van het gedeelte dat zal worden genoten.
6. Indien de non-activiteit anders dan door ontslag is geëindigd, kunnen Wij beslissen, dat het niet genoten salaris alsnog geheel of gedeeltelijk zal worden uitbetaald, in het laatste geval onder aanwijzing van het gedeelte dat zal worden uitbetaald.

Artikel 6

1. De ombudsman kan niet bekleden:
  - a. het lidmaatschap van publiekrechtelijke colleges – andere dan de Staten-Generaal – waarvoor de keuze geschiedt bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;
  - b. een openbare betrekking waaraan een vaste beloning of toelage is verbonden;
  - c. het lidmaatschap van vaste colleges van advies en bijstand aan de Regering;
  - d. het beroep of ambt van advocaat, procureur of notaris.
2. Indien de ombudsman het lidmaatschap aanvaardt van een der Kamers van de Staten-Generaal, is hij van rechtswege op non-activiteit gesteld.

Artikel 7

1. De bepalingen van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (wet van 10 december 1969, Stb. 594) zijn van overeenkomstige toepassing op de ombudsman, met dien verstande dat deze wordt gelijkgesteld met een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, doch de verrekening van de inkomsten plaatsvindt overeenkomstig artikel 9 van die wet.
2. Voor de aanspraak op pensioen bij ontslag als bedoeld in artikel 3, tweede lid onder b, wordt geen nader bewijs van de ongeschiktheid gevorderd.

Artikel 8

Wij regelen bij algemene maatregel van bestuur de aanspraken in geval van ziekte, alsmede de overige rechten en verplichtingen van de ombudsman die deel uitmaken van zijn rechtspositie, voor zover niet bij de wet geregeld.

Artikel 9

- Alvorens zijn ambt te aanvaarden legt de ombudsman in Onze handen af:
- a. de eed of verklaring en belofte dat hij tot het verkrijgen van zijn benoeming rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of onder welk voorwendsel ook, aan iemand iets heeft gegeven of beloofd, alsmede dat hij om iets in zijn ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk van iemand enig geschenk of enige belofte heeft aangenomen of zal aannemen;
  - b. de eed of belofte van trouw aan de Grondwet.

Artikel 10

1. Wij benoemen op verzoek van de ombudsman zo nodig een of meer personen tot substituut-ombudsman.
2. Een substituut-ombudsman wordt door Ons benoemd uit een door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken te zenden voordracht, bevattende de namen van drie personen.
3. Bij de voordracht slaat de Tweede Kamer der Staten-Generaal zodanig acht op een aanbeveling, opgemaakt door de ombudsman en bevattende de namen van ten minste drie personen, als zij zal dienstig oordelen.
4. De benoeming van een substituut-ombudsman geschiedt voor de duur van de ambtstermijn van de ombudsman op wiens verzoek deze is benoemd.
5. Indien de ombudsman voor het einde van zijn ambtstermijn overlijdt of ingevolge artikel 3 of artikel 4 wordt ontslagen, blijven de substituut-ombudsmannen in functie totdat een nieuwe ombudsman in functie treedt. Wij regelen in dat geval de waarneming van het ambt van de ombudsman door een substituut-ombudsman.
6. De artikelen 3, 5–9, 19–25, en 28, vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op een substituut-ombudsman.
7. Indien het ambt, bedoeld in het eerste lid, door een vrouw wordt bekleed, draagt zij de naam substituut-ombudsvrouw.

Artikel 11

1. Wij regelen de vervanging van de ombudsman door een substituut-ombudsman.
2. De ombudsman regelt de werkzaamheden van een substituut-ombudsman.
3. De ombudsman kan de bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 26, 27, 28 en 29, derde lid, overdragen aan een substituut-ombudsman. De ombudsman kan voor de uitoefening van die bevoegdheden richtlijnen vaststellen.

Artikel 12

1. Te zijner ondersteuning beschikt de ombudsman over een bureau.
2. De tot het bureau behorende personen worden door Ons op voordracht van de ombudsman benoemd, bevorderd, geschorst en ontslagen.
3. Wij bepalen in welke gevallen tot het bureau behorende personen door de ombudsman worden benoemd, bevorderd, geschorst en ontslagen.

HOOFDSTUK II. HET ONDERZOEK

Artikel 13

1. Een ieder heeft het recht de ombudsman schriftelijk te verzoeken onderzoek te doen naar de wijze waarop een administratief orgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem heeft gedragen, tenzij sedertdien

meer dan een jaar is verstreken. Indien binnen een jaar nadat de gedraging plaatsvond die gedraging aan het oordeel van een rechterlijke instantie, dan wel ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening aan het oordeel van een andere instantie is onderworpen, eindigt de termijn een jaar na de datum waarop in die procedure een uitspraak is gedaan, waartegen geen beroep meer openstaat, of de procedure op een andere wijze is geëindigd.

2. Het verzoekschrift dient te bevatten:

- a. de naam en het adres van de verzoeker;
- b. zo duidelijk mogelijk, een omschrijving van de gedraging waarop het verzoekschrift betrekking heeft en mededeling wie zich aldus heeft gedragen;
- c. de reden waarom de verzoeker meent bezwaar te moeten maken tegen de gedraging.

3. Tenzij artikel 17 van toepassing is, is de ombudsman bevoegd en, tenzij artikel 15 van toepassing is, ook verplicht aan een verzoek als bedoeld in het eerste lid gevolg te geven.

Artikel 14

Indien naar het oordeel van de ombudsman ten aanzien van de in het verzoek bedoelde gedragingen een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening openstaat, verwijst hij de verzoeker onverwijld naar de bevoegde instantie en draagt hij het verzoekschrift, nadat daarop de datum van ontvangst is aangetekend, aan die instantie over. Voor de toepassing van de regeling waarop de openstaande voorziening berust, wordt het verzoekschrift beschouwd als te voldoen aan de in die regeling voorkomende bepalingen met betrekking tot de wijze van indiening en adressering en wordt voorts het tijdstip, waarop het verzoekschrift door de ombudsman is ontvangen, beschouwd als het tijdstip waarop de zaak bij de in die regeling bedoelde instantie aanhangig is gemaakt. Deze instantie stelt de verzoeker in de gelegenheid, binnen dertig dagen nadat zij hiervan mededeling heeft gedaan, zijn verzoekschrift overeenkomstig de voor die voorziening geldende regels aan te vullen of te wijzigen en voor zover nodig het voor behandeling verschuldigde recht te voldoen.

Artikel 15

1. De ombudsman is niet verplicht een onderzoek als bedoeld in artikel 13 in te stellen, indien:

- a. niet is voldaan aan de vereisten, vermeld in artikel 13;
- b. het verzoekschrift daartoe naar zijn oordeel geen genoegzame gronden inhoudt;
- c. een verzoekschrift, dezelfde gedraging betreffende, bij hem, dan wel bij een tot de behandeling van verzoekschriften bevoegde commissie uit de Eerste of Tweede Kamer of uit de verenigde vergadering der Staten-Generaal, in behandeling is of – behoudens indien een nieuw feit of een nieuwe omstandigheid bekend is geworden en zulks tot een ander oordeel over de bedoelde gedraging zou hebben kunnen leiden – door hem is afgedaan of daarover door de betrokken commissie haar conclusie op een verzoekschrift aan de Eerste of Tweede Kamer dan wel de verenigde vergadering der Staten-Generaal is voorgesteld;
- d. ten aanzien van de gedraging voor de verzoeker een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening heeft opengestaan en hij daarvan geen gebruik heeft gemaakt;
- e. ten aanzien van de gedraging anders dan ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening door een rechterlijke instantie uitspraak is gedaan.

2. De ombudsman is niet verplicht een onderzoek als bedoeld in artikel 13 in te stellen of voort te zetten, zolang ten aanzien van een gedraging van het administratief orgaan die naar zijn oordeel nauw samenhangt met het onderwerp van het verzoekschrift een procedure aanhangig is bij een rechterlijke instantie, dan wel ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening bij een andere instantie.

Artikel 16

Tenzij artikel 17 van toepassing is, is de ombudsman bevoegd uit eigen beweging een onderzoek te doen naar de wijze waarop een administratief orgaan zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen.

Artikel 17

De ombudsman is niet bevoegd een onderzoek als bedoeld in artikel 13 of artikel 16 in te stellen:

- a. indien de aangelegenheid behoort tot het algemeen regeringsbeleid, daaronder begrepen het algemeen beleid ter handhaving van de rechtsorde;
- b. betreffende algemeen verbindende voorschriften;
- c. zolang ten aanzien van de gedraging een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening openstaat of ingevolge een zodanige voorziening een procedure aanhangig is;
- d. zolang ten aanzien van de gedraging anders dan ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening een procedure bij een rechterlijke instantie aanhangig is, dan wel beroep openstaat tegen een uitspraak die in een zodanige procedure is gedaan;
- e. indien ten aanzien van de gedraging ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening door een rechterlijke instantie of door de Kroon uitspraak is gedaan;
- f. in aangelegenheden betreffende belastingen en andere heffingen, indien ten aanzien van de gedraging een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening heeft opengestaan.

Artikel 18

Indien de ombudsman op grond van artikel 15 of artikel 17 geen gevolg geeft aan een verzoek tot het instellen van een onderzoek, dan wel het onderzoek niet voortzet, doet hij daarvan zo spoedig mogelijk schriftelijke mededeling aan de verzoeker onder vermelding van de redenen.

Artikel 19

1. De ombudsman stelt het administratief orgaan en degene, op wiens gedraging het onderzoek betrekking heeft, alsmede in het geval, bedoeld in artikel 13, eerste lid, de verzoeker in de gelegenheid schriftelijk dan wel mondeling en al dan niet in elkaars tegenwoordigheid – een en ander ter beoordeling van de ombudsman – hun standpunt toe te lichten.
2. De betrokkenen kunnen zich doen vertegenwoordigen of doen bijstaan door een raadsman. De ombudsman kan weigeren bepaalde personen die van het verlenen van rechtsgeleerde hulp hun beroep maken en niet advocaat of procureur zijn, als vertegenwoordiger toe te laten.

Artikel 20

1. De ombudsman is bevoegd het administratief orgaan en degene, op wiens gedraging het onderzoek betrekking heeft, getuigen, alsmede in het geval, bedoeld in artikel 13, eerste lid, de verzoeker op te roepen. De opgeroepene is verplicht aan de ombudsman de inlichtingen te verstrekken die deze ten behoeve van een onderzoek behoeft en daartoe voor hem te ver-

schijnen. Gelijke verplichtingen rusten op ieder college, met dien verstande dat het college bepaalt wie zijner leden aan de verplichtingen zal voldoen, tenzij de oproeping één of meer bepaalde leden aanwijst. De opgeroepen – behoudens de getuigen – kunnen zich doen bijstaan door een raadsman.

2. De verplichting om voor de ombudsman te verschijnen geldt niet voor Onze Ministers. Wanneer een minister zelf niet verschijnt, laat hij zich vertegenwoordigen.

3. Inlichtingen die betrekking hebben op het beleid, gevoerd onder de verantwoordelijkheid van een minister of een ander administratief orgaan kan de ombudsman bij de daarbij betrokken ambtenaren slechts inwinnen door tussenkomst van de minister onderscheidenlijk dat orgaan.

4. De ingevolge het eerste lid opgeroepen personen kunnen zich van het verstrekken van inlichtingen verschonen wegens ambts- of beroepsgeheim, doch alleen voor zover betreft hetgeen waarvan de wetenschap aan hen als zodanig is toevertrouwd. Ambtenaren kunnen zich slechts met verwijzing naar de hun ingevolge de Ambtenarenwet 1929 onderscheidenlijk de Militaire Ambtenarenwet 1931 en de Politiewet opgelegde geheimhoudingsplicht verschonen voor zover het verstrekken van de verlangde inlichtingen in strijd is met enige andere wettelijke bepaling tot geheimhouding of met het belang van de Staat. De ombudsman kan ter staving van het beroep op het verschoningsrecht overlegging vragen van een bijzondere schriftelijke last van het orgaan, welks tussenkomst voor het verstrekken van inlichtingen in het derde lid is voorgeschreven. Dit orgaan kan bepalen, dat de geheimhoudingsplicht slechts wordt opgeheven met betrekking tot het verschaffen van inlichtingen aan de ombudsman onder de voorwaarde dat het geheime karakter daarvan wordt gehandhaafd.

5. Het orgaan door welks tussenkomst de inlichtingen worden ingewonnen, kan zich bij het horen van de ambtenaren doen vertegenwoordigen.

Artikel 21

1. De ombudsman is bevoegd ten dienste van het onderzoek werkzaamheden aan deskundigen op te dragen. Hij is voorts bevoegd in het belang van het onderzoek deskundigen en tolken op te roepen. Zij die als deskundige of als tolk zijn opgeroepen, zijn verplicht voor de ombudsman te verschijnen en hun diensten als zodanig te verlenen.

2. Op deskundigen, tevens ambtenaren, zijn het derde, vierde en vijfde lid van artikel 20 van overeenkomstige toepassing.

3. De tolken en deskundigen zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun ter zake van hun dienstverlening ter kennis komt.

Artikel 22

1. Oproepingen ingevolge de artikelen 20 en 21 geschieden bij aangetekende brief.

2. De ombudsman kan bevelen, dat personen die, hoewel wettelijk opgeroepen, niet zijn verschenen, door de openbare macht voor hem worden gebracht om aan hun verplichtingen te voldoen.

Artikel 23

1. De ombudsman kan bevelen, dat getuigen niet zullen worden gehoord en deskundigen en tolken niet tot de uitoefening van hun taak zullen worden toegelaten dan na het afleggen van eed of belofte.

2. Zij leggen in dat geval in handen van de ombudsman de eed of belofte af; indien zij worden gehoord als getuige: dat zij zullen zeggen de gehele waarheid en niets dan de waarheid; indien zij worden gehoord als deskundige: dat zij verslag zullen doen naar hun geweten; de tolken: dat zij hun plichten als tolk met nauwgezetheid zullen vervullen.

Artikel 24

1. De ingevolge deze wet opgeroepen ontvangen desverlangd voor reis- en verblijfkosten alsmede wegens tijdverzuim en daarmede verband houdende noodzakelijke kosten, vergoeding uit 's Rijks kas overeenkomstig het bij en krachtens de Wet tarieven in burgerlijke zaken bepaalde.
2. Voor zover bij algemene maatregel van bestuur niet anders is bepaald, ontvangen de in het eerste lid bedoelde personen die in openbare dienst zijn geen vergoeding als bedoeld in het eerste lid, indien zij zijn opgeroepen in verband met hun taak als zodanig.
3. De ombudsman begroot de ingevolge dit artikel verschuldigde vergoeding.

Artikel 25

1. Aan de ombudsman worden op diens schriftelijk verzoek ten behoeve van een onderzoek bescheiden, gebezigd bij de vervulling van de overheids-taak in de aangelegenheid waarop het onderzoek betrekking heeft, al dan niet in afschrift, overgelegd. Artikel 20, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. De ombudsman kan, voor zover dit naar zijn oordeel ten behoeve van het onderzoek is vereist, zonder toestemming, met uitzondering van woningen, alle plaatsen betreden waar het administratief orgaan, wiens gedraging onderzocht wordt, zijn taak verricht. Voor het betreden van woningen is toestemming van de bewoner vereist.
3. Onze Ministers kunnen aan de ombudsman het betreden van bepaalde plaatsen verbieden, indien dit naar hun oordeel de veiligheid van de staat zou schaden.

Artikel 26

1. De ombudsman deelt, alvorens het onderzoek te beëindigen, zijn bevindingen schriftelijk mede aan het betrokken administratief orgaan en, in voorkomend geval, aan de ambtenaar wiens gedraging voorwerp van onderzoek is geweest, alsmede, in het in artikel 13, eerste lid, bedoelde geval aan de verzoeker.
2. De ombudsman stelt het administratief orgaan, de ambtenaar en de verzoeker in de gelegenheid zich binnen een door hem te stellen termijn omtrent de bevindingen te uiten.

Artikel 27

1. De ombudsman beoordeelt of het administratief orgaan zich in de door hem onderzochte aangelegenheid al dan niet behoorlijk heeft gedragen.
2. Indien ten aanzien van de gedraging waarop het onderzoek van de ombudsman betrekking heeft door een rechterlijke instantie of door de Kroon in administratief beroep uitspraak is gedaan, neemt de ombudsman de rechtsgronden waarop die uitspraak steunt of mede steunt, in acht.

Artikel 28

1. Wanneer een onderzoek is afgesloten, stelt de ombudsman een rapport op, waarin hij zijn bevindingen en zijn oordeel weergeeft. Met het oog op het bepaalde in het vierde lid neemt hij daarbij artikel 20, vierde lid, laatste volzin van deze Wet en het bepaalde in artikel 4 van de Wet openbaarheid van bestuur, in acht.
2. De ombudsman zendt zijn rapport aan het betrokken administratief orgaan en, in voorkomend geval, aan de ambtenaar wiens gedraging voorwerp van onderzoek is geweest. Indien het onderzoek berustte op een verzoekschrift als bedoeld in artikel 13, zendt hij zijn rapport tevens aan de verzoeker.

3. Zo hij daartoe aanleiding ziet, kan de ombudsman aan het betrokken orgaan zijn zienswijze over eventueel te nemen maatregelen bekendmaken.

4. De ombudsman geeft aan een ieder die daarom verzoekt afschrift of uittreksel van een rapport als bedoeld in het eerste lid. Met betrekking tot de daarvoor in rekening te brengen vergoedingen en met betrekking tot kosteloze verstrekking is het bepaalde bij of krachtens de Wet tarieven in burgerlijke zaken van overeenkomstige toepassing. Tevens legt hij een zodanig rapport ter inzage op een door hem daarvoor aan te wijzen plaats.

5. Voor het overige is de ombudsman verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem bij de uitoefening van zijn taak is bekend geworden, voor zover dat uit de aard der zaak volgt.

Artikel 29

1. De ombudsman zendt jaarlijks een verslag van zijn werkzaamheden aan de beide Kamers der Staten-Generaal en aan Onze ministers. Artikel 4 van de Wet openbaarheid van bestuur is van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de ombudsman bij het verslag gegevens kan voegen, slechts ter vertrouwelijke kennisneming door de leden van de Staten-Generaal en Onze Ministers.

2. Hij draagt er zorg voor dat het verslag openbaar wordt gemaakt en algemeen verkrijgbaar wordt gesteld.

3. De ombudsman kan ook dadelijk na het afsluiten van een onderzoek de beide Kamers der Staten-Generaal inlichten omtrent zijn bevindingen en oordeel, zo dikwijls hij de eerdere kennisneming daarvan voor de Kamers van belang acht of één der Kamers dit verzoekt.

HOOFDSTUK III. SLOTBEPALINGEN

Artikel 30

De voordrachten voor door Ons te nemen besluiten ter uitvoering van deze wet worden Ons gedaan door Onze Minister van Binnenlandse Zaken.

Artikel 31

Deze wet kan worden aangehaald als: Wet Nationale ombudsman.

ARTIKEL II. ALGEMENE BURGERLIJKE PENSIOËNWET

In artikel B 1, tweede lid onder h, van de Algemene burgerlijke pensioenwet wordt de punt aan het slot vervangen door een punt-komma en wordt toegevoegd: i. de Nationale ombudsman.

ARTIKEL III. WET OP DE RECHTERLIJKE ORGANISATIE

In de Wet op de rechterlijke organisatie worden na artikel 13b vijf nieuwe artikelen opgenomen, luidende:

Artikel 14a

1. Degene die een klacht heeft over de wijze waarop een ambtenaar, bedoeld in artikel 11, in de uitoefening van zijn bediening of een meervoudige kamer van een rechterlijk college zich jegens hem heeft gedragen kan, tenzij de klacht een rechterlijke beslissing betreft, de procureur-generaal bij de Hoge Raad verzoeken, een vordering in te stellen bij de Hoge Raad tot het doen van een onderzoek naar die gedraging. Is de klacht gericht tegen een gedraging van een meervoudige kamer van een college dan wordt zij geacht gericht te zijn tegen de voorzitter van die kamer.

2. Het verzoekschrift dient de naam en het adres van de verzoeker te bevatten; de bedoelde gedraging en de daartegen gerezen klacht moeten er zo duidelijk mogelijk in worden beschreven.

Artikel 14b

1. De procureur-generaal voldoet aan het verzoek tenzij:
  - a. niet is voldaan aan de vereisten, vermeld in artikel 14a, tweede lid;
  - b. reeds aanstonds blijkt dat het verzoekschrift onredelijk lange tijd na het ontstaan van de klacht is ingediend of geen genoegzame gronden inhoudt om het instellen van een onderzoek te vorderen;
  - c. een verzoekschrift van de verzoeker, dezelfde gedraging betreffende, in behandeling is of – behoudens indien een nieuw feit of een nieuwe omstandigheid, dezelfde gedraging betreffende, is bekend geworden en zulks tot een ander oordeel zou hebben kunnen leiden – is afgedaan;
  - d. voor de verzoeker met betrekking tot de klacht een voorziening bij een rechterlijke instantie openstaat of heeft opengestaan en hij daarvan geen gebruik heeft gemaakt, dan wel ten aanzien van die klacht een uitspraak van een rechterlijke instantie is gedaan waartegen geen rechtsmiddel openstaat;
  - e. door de procureur-generaal een vordering, als in artikel 13a juncto artikel 11, 12 of 13 bedoeld, is of zal worden ingediend.
2. De procureur-generaal stelt de verzoeker en de ambtenaar op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft in de gelegenheid hem inlichtingen te verstrekken. Hij hoort de in de eerste volzin bedoelde personen, wanneer dezen dit verzoeken.
3. De procureur-generaal stelt de verzoeker en de ambtenaar op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft op de hoogte van de uitkomsten van het vooronderzoek. Staat naar het oordeel van de procureur-generaal met betrekking tot de klacht een voorziening bij een rechterlijke instantie open, dan geeft hij daarvan kennis aan de verzoeker.

Artikel 14c

De vordering van de procureur-generaal tot het instellen van een onderzoek naar de in het verzoekschrift bedoelde gedraging wordt behandeld door een voor de behandeling van deze vorderingen bij het reglement van orde aangewezen Kamer, die zitting houdt met drie leden.

Artikel 14d

1. De Hoge Raad stelt de verzoeker en de ambtenaar op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft in de gelegenheid naar aanleiding van de vordering van de procureur-generaal, al dan niet in elkaars tegenwoordigheid, te worden gehoord.
2. Het onderzoek geschiedt in raadkamer. Het college kan, hetzij op verzoek van de procureur-generaal, hetzij op verzoek van een der in het eerste lid bedoelde personen, hetzij ambtshalve getuigen horen.
3. De Hoge Raad stelt de president van de arrondissementsrechtbank in de gelegenheid omtrent een aanhangige klacht schriftelijk of mondeling inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen daaromtrent te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een lid van of rechter-plaatsvervanger bij die rechtbank of tegen een kantonrechter of kantonrechter-plaatsvervanger van een kanton binnen het rechtsgebied van dat college. Is de klacht gericht tegen een lid van of raadsheer-plaatsvervanger bij een gerechtshof, dan wordt de president van dat gerechtshof tot het schriftelijk of mondeling geven van inlichtingen en doen blijken van zijn gevoelen omtrent de aanhangige klacht in de gelegenheid gesteld.

Artikel 14e

1. De Hoge Raad beslist bij een arrest, waarin hij zijn bevindingen met betrekking tot de in het verzoekschrift genoemde bezwaren opneemt en zijn oordeel uitspreekt over de gegrondheid daarvan.

2. Een afschrift van het arrest wordt gezonden aan de verzoeker en aan de ambtenaar op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft. Artikel 13b, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing.

ARTIKEL IIIa. WET OP DE RAAD VAN STATE

De Wet op de Raad van State wordt als volgt gewijzigd:

A. Na artikel 3a worden vijf nieuwe artikelen opgenomen, luidende:

Artikel 3b

1. Degene die een klacht heeft over de wijze waarop een lid van de Raad zich bij de deelneming aan de werkzaamheden van de Afdeling voor de geschillen van bestuur of van de Afdeling rechtspraak jegens hem heeft gedragen, dan wel over de wijze waarop een van deze Afdelingen of een van de kamers van deze Afdelingen zich jegens hem heeft gedragen, kan, tenzij de klacht een beslissing of advies betreft, de vice-president verzoeken een vordering in te stellen bij de Raad van State tot het doen van een onderzoek naar die gedraging. Is de klacht gericht tegen een gedraging van de Afdeling voor de geschillen van bestuur of van de Afdeling rechtspraak, dan wordt zij geacht gericht te zijn tegen de voorzitter van de betrokken Afdeling. Is de klacht gericht tegen een gedraging van een meervoudige kamer van een der Afdelingen, dan wordt zij geacht gericht te zijn tegen degene die ten tijde van de gedraging het voorzitterschap van de betrokken kamer vervulde.

2. Het verzoekschrift dient de naam en het adres van de verzoeker te bevatten; de bedoelde gedraging en de daartegen gerezen klacht moeten er zo duidelijk mogelijk in worden beschreven.

Artikel 3c

1. De vice-president voldoet aan het verzoek tenzij:

- a. niet is voldaan aan de vereisten, vermeld in artikel 3b, tweede lid;
- b. reeds aanstonds blijkt dat het verzoekschrift onredelijk lange tijd na het ontstaan van de klacht is ingediend of geen genoegzame gronden inhoudt om het instellen van een onderzoek te vorderen;
- c. een verzoekschrift van de verzoeker, dezelfde gedraging betreffende, in behandeling is of – behoudens indien een nieuw feit of een nieuwe omstandigheid, dezelfde gedraging betreffende, is bekend geworden en zulks tot een ander oordeel zou hebben kunnen leiden – is afgedaan;
- d. voor de verzoeker met betrekking tot de klacht een rechterlijke voorziening openstaat of heeft opengestaan en hij daarvan geen gebruik heeft gemaakt, dan wel ten aanzien van die klacht een rechterlijke uitspraak is gedaan waartegen geen rechtsmiddel openstaat;
- e. door de vice-president een vordering, als in artikel 3a van deze wet juncto de artikelen 11–13a van de Wet op de rechterlijke organisatie bedoeld, is of zal worden ingediend.

2. De vice-president stelt de verzoeker en degene op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft in de gelegenheid hem inlichtingen te verstrekken. Hij hoort de in de eerste volzin bedoelde personen, wanneer dezen dit verzoeken.

3. De vice-president stelt de verzoeker en degene op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft op de hoogte van de uitkomsten van het vooronderzoek. Staat naar het oordeel van de vice-president met betrekking tot de klacht een rechterlijke voorziening open, dan geeft hij daarvan kennis aan de verzoeker.

Artikel 3d

1. De Raad stelt de verzoeker en degene op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft in de gelegenheid naar aanleiding van de vordering van de vice-president, al dan niet in elkaars tegenwoordigheid, te worden gehoord.

2. Het onderzoek geschiedt in raadkamer. De Raad kan, hetzij op verzoek van de vice-president, hetzij op verzoek van een der in het eerste lid bedoelde personen, hetzij ambtshalve, getuigen horen.

3. De Raad kan het horen, bedoeld in het eerste en het tweede lid, opdragen aan een door hem in te stellen bijzondere afdeling, die aan de Raad verslag uitbrengt.

Artikel 3e

1. De Raad beslist bij een uitspraak, waarin hij zijn bevindingen met betrekking tot de in het verzoekschrift genoemde bezwaren opneemt en zijn oordeel uitspreekt over de gegrondheid daarvan.

2. Een afschrift van de uitspraak wordt door de secretaris gezonden aan de verzoeker en aan degene op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft.

Artikel 3f

Indien de klacht betrekking heeft op een gedraging waarbij de vice-president betrokken is, zijn de artikelen 3b–3e van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat in plaats van «vice-president» wordt gelezen: «oudste aanwezige lid, naar rang van benoeming, dat niet bij de gedraging betrokken is».

B. In artikel 4, eerste lid, tweede volzin, wordt in plaats van «De artikelen 3 en 3a» gelezen: De artikelen 3–3e.

ARTIKEL IV. BEROEPSWET

De Beroepswet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 16 wordt gelezen:

1. Ten aanzien van hen die deel uitmaken van een raad van beroep zijn de artikelen 11–14, eerste lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie van overeenkomstige toepassing.

2. De voorzitter van de Centrale Raad van Beroep heeft ten aanzien van de voorzitters van de raden van beroep de in artikel 14, eerste lid, van de genoemde wet geregelde bevoegdheid. De voorzitter van de raad van beroep heeft deze bevoegdheid ten aanzien van hen die naast hem deel uitmaken van de raad van beroep, de gerechtsauditeurs, de griffier, de substituut-griffiers en plaatsvervangende griffiers. De voorzitter van de Centrale Raad van beroep en de voorzitter van de raad van beroep oefenen deze bevoegdheid uit hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad.

Artikel 17 wordt gelezen:

Ten aanzien van hen die deel uitmaken van een raad van beroep zijn de artikelen 14a – 14e van de Wet op de rechterlijke organisatie van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter van een raad van beroep in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een dergenen die naast hem deel uitmaken van die raad van beroep en dat deze gelegenheid wordt geboden aan de voorzitter van de Centrale Raad van Beroep indien de klacht is gericht tegen de voorzitter van een raad van beroep.

B

Artikel 38 wordt gelezen:

1. Artikel 15 is mede op de Centrale Raad van Beroep van toepassing.

2. Artikel 16 is mede op de Centrale Raad van Beroep van toepassing met dien verstande dat, indien het ontslag of de non-activiteit van de voorzitter van dit college in het geding is, de vereiste vordering geschiedt door een ondervoorzitter, door Ons bijzonderlijk gemachtigd. De voorzitter van de Centrale Raad van Beroep heeft ten aanzien van hen die naast hem deel uitmaken van de Centrale Raad van Beroep, de gerechtsauditeurs, de griffier, de substituut-griffiers en plaatsvervangende griffiers de in artikel 14, eerste lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie geregelde bevoegdheid. Een ondervoorzitter, door Ons bijzonderlijk gemachtigd, heeft deze bevoegdheid ten aanzien van de voorzitter van de Centrale Raad van Beroep.

De voorzitter van de Centrale Raad van Beroep en de door Ons bijzonderlijk gemachtigde ondervoorzitter oefenen deze bevoegdheid uit hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad.

3. Artikel 17 is mede op de Centrale Raad van Beroep van toepassing met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter van de Centrale Raad van Beroep in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de Wet op de rechterlijke organisatie, te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een lid van de Centrale Raad van Beroep en dat deze gelegenheid wordt geboden aan een ondervoorzitter, door Ons bijzonderlijk gemachtigd, indien de klacht is gericht tegen de voorzitter van de Centrale Raad van Beroep.

ARTIKEL V. AMBTENARENWET 1929

De Ambtenarenwet 1929 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 2, tweede lid, worden de letters d, e, f en g gelezen onderscheidenlijk: e, f, g en h. Tussen de letters c en e wordt ingevoegd:

d. de Nationale ombudsman en de substituut-ombudsmannen.

B

Artikel 9 wordt gelezen:

1. Ten aanzien van hen die deel uitmaken van een Ambtenarengerecht zijn de artikelen 11–14 van de Wet op de rechterlijke organisatie van overeenkomstige toepassing.

2. De voorzitter van het Ambtenarengerecht heeft ten aanzien van hen die naast hem deel uitmaken van het gerecht, de gerechtsauditeurs, de griffier, de substituut-griffiers en plaatsvervangende griffiers de in artikel 14, eerste lid, van de genoemde wet geregelde bevoegdheid. Hij oefent deze bevoegdheid uit hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad.

Artikel 10 wordt gelezen:

Ten aanzien van hen die deel uitmaken van een Ambtenarengerecht zijn de artikelen 14a–14e van de Wet op de rechterlijke organisatie van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter van een Ambtenarengerecht in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een dergenen die naast hem deel uitmaken van dat Ambtenarengerecht en dat deze gelegenheid wordt geboden aan de voorzitter van de Centrale Raad van Beroep indien de klacht is gericht tegen de voorzitter van een Ambtenarengerecht.

De Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie wordt als volgt gewijzigd:

A

a. De tekst van artikel 11 wordt eerste lid en daarin wordt in plaats van «de artikelen 11–13b» gelezen: de artikelen 11–14.

b. Toegevoegd wordt een tweede lid, luidende:

2. De voorzitter van het College heeft ten aanzien van de gewone leden die naast hem deel uitmaken van het College, de gerechtsauditeurs, de griffier en de substituut-griffiers de in artikel 14, eerste lid, van de genoemde wet regelde bevoegdheid. Een vice-voorzitter, door Ons bijzonderlijk gemachtigd, heeft deze bevoegdheid ten aanzien van de voorzitter van het College. De voorzitter van het College en de door Ons bijzonderlijk gemachtigde vice-voorzitter oefenen deze bevoegdheid uit hetzij ambtshalve hetzij op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad.

B

Na artikel 11 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 12

Ten aanzien van de gewone leden van het College zijn de artikelen 14a–14e van de Wet op de rechterlijke organisatie van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een der gewone leden die naast hem deel uitmaken van het College en dat deze gelegenheid wordt geboden aan de vice-voorzitter, door Ons bijzonderlijk gemachtigd, indien de klacht is gericht tegen de voorzitter van het College.

C

a. De tekst van artikel 15 wordt eerste lid en daarin wordt «en» tussen «13a» en «13b» vervangen door een komma en wordt na «13b, eerste lid» ingevoegd: en 14.

b. Toegevoegd wordt een tweede lid, luidende:

2. De voorzitter van het College heeft ten aanzien van de bijzondere leden de in artikel 14, eerste lid, van de genoemde wet regelde bevoegdheid. Hij oefent deze bevoegdheid uit hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad.

D

Na artikel 15 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 16

Ten aanzien van de bijzondere leden van het College zijn de artikelen 14a–14e van de Wet op de rechterlijke organisatie van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter van het College in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een bijzonder lid van het College.

ARTIKEL VII. PACTWET

De Pachtwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 121 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 121a

Het in de artikelen 14a–14e van de Wet op de rechterlijke organisatie voor de leden van de rechterlijke macht bepaalde is van toepassing ten aanzien van de leden en plaatsvervangende leden van de pachtkamers van de kantongerechten, met dien verstande dat de Hoge Raad de kantonrechter in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een lid of plaatsvervangend lid van de pachtkamer van zijn kantongerecht.

B

Aan het vijfde lid van artikel 125 wordt toegevoegd:

met dien verstande dat de voorzitter van de pachtkamer in de gelegenheid wordt gesteld mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen te doen blijken omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in het in artikel 121a van overeenkomstige toepassing verklaarde artikel 14a van de Wet op de rechterlijke organisatie, gericht tegen een niet tot de rechterlijke macht behorend lid van de pachtkamer.

ARTIKEL VIII. ZAAIZAAD- EN PLANTGOEDWET

De Zaaizaad- en Plantgoedwet wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 63 wordt gelezen:

1. Ten aanzien van de raden en plaatsvervangende raden in het gerechtshof te 's-Gravenhage zijn de artikelen 11, 12, eerste lid, 13, leden 1–4, 13a, 13b, eerste lid, en 14a–14e van de Wet op de rechterlijke organisatie van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de Hoge Raad de president van het gerechtshof in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een raad of plaatsvervangende raad.

2. De raden en plaatsvervangende raden in het gerechtshof te 's-Gravenhage kunnen, behalve op de gronden aangegeven in de artikelen 11 en 12 van de Wet op de rechterlijke organisatie ook worden ontslagen wegens overtreding van artikel 67, tweede lid.

ARTIKEL IX. TARIEFCOMMISSIEWET

De Tariefcommissiewet wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 6 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het eerste lid wordt gelezen:

Het in de artikelen 11–14 van de Wet op de rechterlijke organisatie voor de leden van de rechterlijke macht bepaalde is ten aanzien van de gewone en buitengewone leden van de Tariefcommissie van toepassing, met dien verstande dat de voorzitter de in artikel 14, eerste lid, van de genoemde wet geregelde bevoegdheid ambtshalve of op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad uitoefent ten aanzien van hen die naast hem deel uitmaken van de Tariefcommissie en de president van de Hoge Raad die bevoegdheid ambtshalve of op vordering van de procureur-generaal bij de Hoge Raad uitoefent ten aanzien van de voorzitter van de Tariefcommissie.

2. Met vernummering van het tweede lid tot derde lid, wordt een nieuw tweede lid ingevoegd, luidende:

Het in de artikelen 14a–14e van de Wet op de rechterlijke organisatie voor de leden van de rechterlijke macht bepaalde is van toepassing ten aanzien van de gewone en buitengewone leden van de Tariefcommissie, met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter van de Tariefcommissie in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een dergenen die naast hem deel uitmaken van de commissie.

ARTIKEL X. ADVOCATENWET

De Advocatenwet wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 54 wordt gelezen:

1. Het in de artikelen 11, aanhef en onder a–c, 12, eerste lid, 13, leden 1–4, 13a, 13b, eerste lid, en 14a–14e van de Wet op de rechterlijke organisatie bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de leden en plaatsvervangende leden van het hof van discipline, met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter van het hof van discipline in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een dergenen die naast hem deel uitmaken van het hof van discipline.

2. De leden-advocaten en plaatsvervangende leden-advocaten kunnen, behalve op de gronden aangegeven in de artikelen 11, aanhef en onder a–c, en 12, eerste lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie ook worden ontslagen indien zij hebben opgehouden advocaat te zijn.

ARTIKEL XI. WET OP DE REGISTERACCOUNTANTS

De Wet op de Registeraccountants wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 50 wordt gelezen:

1. Het in de artikelen 11, met uitzondering van onderdeel d, 12, eerste lid, met uitzondering van de onderdelen d en e, 13, leden 1–4, 13a, 13b, eerste lid en 14a–14e van de Wet op de rechterlijke organisatie bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de leden en plaatsvervangende leden van de raad van beroep, met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter van de raad van beroep in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een dergenen die naast hem deel uitmaken van de raad van beroep.

2. De krachtens artikel 46, tweede lid, benoemde leden van de raad van beroep kunnen, behalve op de gronden aangegeven in de artikelen 11, met uitzondering van onderdeel d, en 12, eerste lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie, ook worden ontslagen in de gevallen, waarin de inschrijving van de betrokkene in het in artikel 55 bedoelde accountantsregister ingevolge artikel 63, eerste lid, moet worden doorgehaald of hij krachtens artikel 39, eerste lid, onder c, als registeraccountant is geschorst.

ARTIKEL XII. WET OP DE ACCOUNTANTS-ADMINISTRATIECONSULENTEN

De Wet op de Accountants-administratieconsulenten wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 39 wordt gelezen:

Het in de artikelen 11, met uitzondering van onderdeel d en 12, eerste lid, met uitzondering van de onderdelen d en e, 13, leden 1–4, 13a, 13b, eerste lid, en 14a–14e van de Wet op de rechterlijke organisatie bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de leden en plaatsvervangende

de leden van een raad van tucht, met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter van de raad van tucht in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een dergenen die naast hem deel uitmaken van die raad van tucht.

ARTIKEL XIII. WET ADMINISTRATIEVE RECHTSPRAAK OVERHEIDS-BESCHIKKINGEN

In de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen wordt de volgende wijziging aangebracht:

In artikel 1, eerste lid, wordt aan het slot van de opsomming de punt achter de woorden «en wel voor zover het deze handelingen betreft» vervangen door een punt-komma. Aan bedoelde opsomming wordt toegevoegd: j. de Nationale ombudsman.

ARTIKEL XIV.

Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen verschillend kan worden gesteld.

Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Binnenlandse Zaken,

De Minister van Justitie,